

Dlaczego czcili świętych?

- 1) Ewokacja. Na podstawie atrybutów (symboli) świętych można ocenić powód ich świętości. Co prawdopodobnie przytrafiło się Janowi Nepomucenowi?

5 min. – EWOKACJA: SLAJD 1.

Warto zachęcić uczniów do tworzenia jakichkolwiek skojarzeń, nie chodzi tu tak naprawdę o odgadnięcie, a raczej o określenie, jaka historia może się kryć za symbolami.

- 2) Wyznacz na skali od 1 do 5 do jakiego stopnia:

myślisz, że historia Jana została oparta na prawdziwym wydarzeniu?	1 – 2 – 3 – 4 – 5
sądzisz, że sensacyjne wiadomości i nieprawdy mają wpływ na rozpowszechnianie się tej historii?	1 – 2 – 3 – 4 – 5

3 min. – KONCEPCJE WSTĘPNE: SLAJD 2.

Dowiedz się więcej o tym, co mogły oznaczać symbole i zaznacz na skali.

- 3) Na podstawie filmu wybierz prawdziwe twierdzenie:

W 1393 roku został zamordowany Johanek z Pomuku, czyli Jan Nepomucen.	TAK / NIE
Chodziło o zasłużoną karę, był to przestępca.	TAK / NIE
Jan Nepomucen był przed śmiercią torturowany.	TAK / NIE
Wiemy dokładnie, dlaczego Jan Nepomucen zginął śmiercią męczeńską z rąk króla Wacława IV.	TAK / NIE
Święty był tak popularny, że jego kult rozszerzył się w całej Europie, nawet w Ameryce i Azji.	TAK / NIE

5 min. – KONTEKSTUALIZACJA: SLAJD 3.

Odtwarzamy fragment filmu, a uczniowie po jego obejrzeniu wybierają prawdziwe twierdzenie. Szybko sprawdzamy - możemy np. w ten sposób - kto myśli, że TAK, wstaje itp.

4) Informacje z miejsca zatrzymania numer 1 (ŹRÓDŁO 1., ŹRÓDŁO 2. oraz ŹRÓDŁO 3.)

2 min. – PODZIAŁ DO GRUP: SLAJD 4.

a) W miejscach zatrzymania znajdują się grupy ekspertów, którzy badają dane ŹRÓDŁA:

- ze względu na maksymalne zaangażowanie większości uczniów, idealnym rozwiązaniem byłoby, aby w każdym miejscu zatrzymania jeden uczeń czytał jedno źródło – czyli 3 uczniów na jednym miejscu zatrzymania, ale mogą też nad jednym źródłem pracować w parach – czyli 6 uczniów na jednym miejscu zatrzymania.

Można wydrukować/edytować karty <http://bit.ly/3XaeDTk>

10 min. – PRACA ZE ŹRÓDŁAMI:

Na każdym miejscu zatrzymania pracuje uczeń ze swoją kartą pracy, ale wypełnia tylko te części, które dotyczą jego miejsca zatrzymania. Wspieramy uczniów w dyskusji i pokazujemy SLAJD 5. z KONTEKSTUALIZACJĄ.

Dlaczego zmarł Jan Nepomucen?

Informacje według historyków	Informacje z komiksu

W tabelce ↑ :

- a) zaznacz informacje, które są dla obu opisów wspólne;
b) podkreśl tę, która jest według Ciebie zmyślna, chociaż napisał ją kronikarz.

Wybierz, która z przyczyn (według Ciebie) mogła prowadzić do wprowadzenia Jana Nepomucena w poczet świętych (może ich być więcej):

- / A. Zmarł okrutną śmiercią męczeńską.
- / B. Był przedstawicielem kościoła.
- / C. Był zdolnym i pracowitym urzędnikiem.
- / D. Rzekomo nie ujawnił tajemnicy spowiedzi królowej.

Poprzednie przyczyny porównaj od tej najbardziej wciągającej do najmniej ciekawej z punktu widzenia słuchacza (wystarczy pisać wielkie litery oznaczające przyczynę):

A. Ludzie znaleźli martwego księdza dopiero miesiąc po jego śmierci.

B. Susza, która w roku śmierci Johanka nastąpiła, była spowodowana śmiercią niewinnego człowieka.

C. W 1396 roku jego ciało zostało złożone do nowego grobu w katedrze św. Wita.

D. Kiedy staniesz na nagrobku świętego, coś może się zdarzyć.

5) Informacja z miejsca zatrzymania numer 2 (ŹRÓDŁO 4., ŹRÓDŁO 5., ŹRÓDŁO 6.)

Cuda wokół Jana Nepomucena

Chodzi o rozróżnienie faktów i przesądów.

Przeczytaj uważnie ŹRÓDŁO i zaznacz z następujących twierdzeń, które przesady zaczęły się o Johankowi szerzyć po jego śmierci.

- A. Ludzie znaleźli martwego księdza dopiero miesiąc po jego śmierci.
- B. Susza, która w roku śmierci Johanka nastąpiła, była spowodowana śmiercią niewinnego człowieka.
- C. W 1396 roku jego ciało zostało złożone do nowego grobu w katedrze św. Wita.
- D. Kiedy staniesz na nagrobku świętego, coś może się zdarzyć.

Uważnie przeanalizuj obrazek, który przedstawia cud:

Uczniowie próbują odgadnąć, co sceny przedstawiają. Celem nie jest tak naprawdę odgadnąć, ale spróbować wybrać (obstawić). Ostatnie źródło, w miejscu zatrzymania, wszystko im wyjaśni.

- (1) Co leży na stole?
- (1) Do kogo należała czaszka z pięcioma gwiazdkami?
- (2) Spróbuj zgadnąć, co przedstawiciel kościoła ma na tacy?
- (2) Co według Ciebie znaczy blask wokół tego małego przedmiotu?

Który najważniejszy cud spowodował w końcu przyjęcie Jana Nepomucena w poczet świętych?

6) Informacja z miejsca zatrzymania numer 3 (ŹRÓDŁO 7., ŹRÓDŁO 8., ŹRÓDŁO 9.)

Badanie szczątków cielesnych i religijne postrzeganie świętych.

Przyjrzyj się dobrze ŹRÓDŁU 7 i zaznacz wyrazy, które według Ciebie przedmiot charakteryzują.

KOŚCIELNY – OZDOBIONY – POWSZECHNY – SKRZYNKA – ŚWIĘTY – PUSTY – KLEJNOT –
– KRZYŻ

Przeczytaj ŹRÓDŁO 8. i uzupełnij odpowiedzi do tabelki:

Co badali naukowcy w latach 1972 – 1973?	
Co myśleli przeciwnicy kościoła katolickiego i przeciwnicy świętych, to znaczy PROTESTANCI, o domniemanym języku?	
Czy znaleziona tkanka należała naprawdę do Johanka z Pomuku?	
Dlaczego lekarze w XVIII wieku myśleli, że chodzi o język?	

Dlaczego ludzie w XVII – XVIII wieku oddawali cześć świętym? Wypisz przynajmniej 3 powody:

7) Które przyczyny były ważniejsze, a które mniej? Im ważniejsze, tym więcej gwiazdek.

12 min. – ROZWIĄZANIE TAJEMNIC HISTORII, SLAJD 6 – uczniowie utworzą własne grupy według koloru i zapoznają się z wynikami swoich badań. NIE ZAPISUJĄ, CO STWIERDZIŁY POZOSTAŁE GRUPY. Następnie, po przekazaniu sobie informacji, WSPÓLNIE DYSKUTUJĄ O WADZE RÓŻNYCH PRZYCZYN W TABELCE. W ramach grupy mogą się różnić liczbą gwiazdek, które pokolorują na swoim arkuszu.

Jan Nepomucen naprawdę żył i umarł śmiercią męczeńską.	*****
Jan Nepomucen był przedstawicielem kościoła katolickiego, który w tych czasach był w sporze z królem.	*****
Kronikarz austriacki wymyślił sobie wciągającą historię o tajemnicy spowiedzi.	*****
Według ówczesnego rozumienia, cuda działały się wokół osoby Jana Nepomucena już po jego śmierci.	*****
W XVIII wieku w czaszce Johanka znaleziono kawałek tkanki, wówczas uważany za język.	*****
Fikcyjna informacja o spowiedzi z 1450 roku nieoczekiwanie powiązana została ze znalezieniem „języka”.	*****
W czasach kanonizacji (XVIII w.) ludzie byli mocno religijni i często prosili świętych o wstawiennictwo.	*****

8) Teraz odpowiedz na pytanie badawcze. Wybierz 2 przyczyny ↑ z największą liczbą gwiazdek i uzasadnij, dlaczego im je przyznałeś. Dlaczego zatem czcili świętych?

Najważniejsza przyczyna:

DLATEGO, ŻE...

Druga najważniejsza przyczyna:

DLATEGO, ŻE...

8 min. – ODPOWIEDŹ NA PYTANIE BADAWCZE: SLAJD 7.

Zrozumienie problemu powinno znaleźć odzwierciedlenie w odpowiedzi na pytanie badawcze, na które odpowiada każdy uczeń sam. Np.: Najważniejszą przyczyną była historia o tajemnicy spowiedzi, ponieważ dzięki temu był Nepomucen sympatycznym bohaterem.

DLACZEGO
CZCILI
ŚWIĘTYCH?
ZALECANE
KROKI

5

